

Leer ook biobased boeren

Vrijwel elk agrarisch bedrijf kent wel een reststroom van plantaardig of dierlijk materiaal. Vaak kost het geld om daar netjes vanaf te komen. Met een mede door ZLTO georganiseerd opleidingsprogramma op maat kunnen boeren zelf leren en ervaren hoe er ook geld te verdienen valt met biomassa.

ACHTERGROND

De wereld is in transitie en maakt onherroepelijk de omslag van een maatschappij waarin het draait om fossiele energie, naar een wereld waarin biobased het voor het zeggen heeft. Biobased bedrijven spelen daar steeds meer op in en kunnen niet om boeren en tuinders heen', vertelt ZLTO-programmaleider bio-economie Ruud Hoosemans.

Zo wordt elk jaar in november 60.000 ton aan paprikaresten uit de kassen verwijderd.

Vervolgens wordt het in containers gedumpt en voor een kostprijs van 30 tot 40 euro per ton afgevoerd. Bij een glastuinder loopt een proef waarbij 250 ton wordt voorbereid en opgeslagen waarna het verwerkt kan worden tot papier en bouwmaterialen.

Op zich is het prima als een boer of tuinder optreedt als leverancier van biomassa. 'Maar het is nog beter als een agrariër meer doet dan alleen leveren. Door meerwaarde te bieden, kan een boer of tuinder er meer aan overhouden. Door het materiaal bijvoorbeeld goed voor te bewerken en te conserveren stijgt de waarde.'

Met dat idee in het achterhoofd heeft ZLTO met HAS Hogeschool, het Centre of Expertise Biobased Economy en Ondernemerslift+ een speciaal opleidingsprogramma samengesteld. 'Dit is een concreet en praktijkgericht programma dat inspeelt op de behoeften en vragen van ondernemers die met biomassa aan de slag willen', legt Hoosemans uit.

'Er is nu maar een handvol agrariërs actief

bezig met biobased ondernemen. Ik kom steeds hetzelfde groepje koplopers tegen. Wie er oog voor heeft, ziet echter steeds meer mogelijkheden met biomassa. Ik denk dat de tijd rijp is dat behalve de kopgroep een grotere groep ondernemers de kansen van biobased ondernemen inzielt en ermee aan de slag gaat.'

Op maandag 29 juni vindt tussen 19.30 en 22 uur bij Avans Hogeschool in Breda een algemene voorlichtingsbijeenkomst over het opleidingsprogramma plaats. 'Daar belichten we verschillende bronnen van biomassa en inventariseren we op welke onderwerpen er behoefte aan verdieping is. Daarna werken we in groepjes verder aan biomassa als bron van besparingen en inkomsten.'

De voorlichtingsbijeenkomst is vanzelfsprekend gratis. En de kosten voor de opleiding en begeleiding? Hoosemans: 'Die hangen af van de keuze die de ondernemers maken en het maatwerk dat opleidingen moeten leveren.'

► www.zlto.nl/bioeconomie

Bijeenkomsten over sociaal ondernemen

Op vijf locaties in Noordoost-Brabant vinden op donderdag 25 juni bijeenkomsten plaats voor werkgevers over het thema sociaal ondernemen. In het sociaal akkoord is afgesproken dat er in 2026 125.000 passende banen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt gecreëerd moeten zijn. Maar wat betekent dit voor de individuele werkgever?

In heel Nederland zijn dit jaar regionale werkbedrijven opgericht die de schakel vormen tussen werkgevers in de regio en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. In de regio Noordoost-Brabant is dat het Werkgeversservicepunt Noordoost-Brabant.

De bijeenkomsten van het Werkgeversservicepunt Noordoost-Brabant moeten eventuele onzekerheid over sociaal ondernemen wegnemen. Mensen uit de praktijk geven informatie over de Participatiewet, de banenafpraak en de Quotumwet. U kunt zich voor een van de vijf bijeenkomsten aanmelden.

► www.wspnoordoostbrabant.nl

Met fikse korting asbest verwijderen

Asbest goedkoper, gemakkelijker en sneller saneren kan via een collectief asbestsaneringsproject vanuit het Landelijk Stimuleringsprogramma Asbestveilige Agrosector. Dit is bedoeld om agrariërs bewust te maken van de asbestrisico's.

ACHTERGROND

Vanaf 2024 zijn asbestdaken in Nederland verboden. Dit verbod is ingesteld om mens en milieu te beschermen tegen de gevaren van blootstelling aan asbest.

Oude daken kunnen door de jaren heen door weer en wind zijn aangetast. Daardoor kunnen asbestvezels vrijkomen. Die vormen een gevaar voor de volksgezondheid. In 2024 is het dertig jaar geleden dat bouwbedrijven geen asbest meer mochten gebruiken.

Wie na 2024 nog een asbestdak heeft, moet dit verwijderen. Gemeenten kunnen eigenaren met een dwangsom dwingen om het asbestdak te verwijderen.

Boomkweker Peter Schrauwen uit Sprundel heeft dat niet afgewacht en nam vorig jaar al deel aan het asbestcollectief van ZLTO voor de afdelingen Zundert/Rijsbergen, Etten-Leur en Rucphen. Hij liet bijna 700 vierkante meter asbestplaten van een werkloods vervangen. Er kwamen onder meer zestig zonnepanelen voor in de plaats. 'We hebben er ook een lichtbaan in laten leggen, zodat er meer daglicht in de loods schijnt', zegt Schrauwen.

De zonnepanelen doen hun werk prima, constateert de boomkweker. 'Ze hebben in elf maanden al het aantal kilowatt geleverd dat we voor twaalf maanden hadden berekend.'

GUNSTIG

De reden om aan de collectieve verwijderingsactie mee te doen is simpel: geld. Schrauwen: 'Doordat we aanspraak maakten op de provinciale subsidie, was het gunstig om in te stappen. We kregen een korting van 4,50 euro per vierkante meter. De kosten bedroegen daardoor ongeveer de helft van wat het gangbare tarief. Dus waarom zouden we het niet doen?'

De asbestgolfplaten van de loods bevatten maar 19 procent asbest, weet Schrauwen nog. 'De nokken waren wel volledig van asbest. Maar het maakt niet uit hoeveel asbest erin zit. Asbest

Boomkweker Peter Schrauwen ruilde de asbestplaten van zijn werkloods in voor zonnepanelen.

Foto: EedeE Fotografie

is asbest en het moet er gewoon af.'

Ruud Hoosemans, landelijk programmamanager voor LTO van het stimuleringsprogramma, beaamt dat. 'De slijtage van oude asbestplaten is groot. Elk jaar laten meer stofdeeltjes los. Dat is slecht voor de gezondheid van mens en dier.'

LTO adviseert ondernemers om ruim voor 2024 het opruimen van asbest in te plannen. 'Het hoeft echt niet vandaag of morgen te worden verwijderd, maar ons advies is om er in de bedrijfsvoering serieus rekening mee te houden. Door mee te doen aan zulke collectieve voordeelacties bespaar je jezelf onnodige kosten.'

Schrauwen zat in de werkgroep die onder meer heeft uitgezocht welk bedrijf de beste deal kon leveren voor de sanering. Uiteindelijk heeft +Calculatie alles geregeld. Van de saneringsaanvraag bij de gemeente tot het vergelijken van

offertes van bedrijven die de klus moesten klaren. 'We hebben in de werkgroep afgesproken dat dit lokale bedrijven moesten zijn, mits ze kwaliteit leverden natuurlijk.'

Volgens een landelijke inventarisatie van het Landelijk Stimuleringsprogramma Asbestveilige Agrosector ligt er nog een krappe 100 miljoen vierkante meter asbest op de daken van agrarische bedrijven. Er is dus nog veel werk aan de winkel.

'Het tempo van de sanering is nu nog te laag om op tijd klaar te zijn', constateert Hoosemans. 'We merken wel dat goed voorbeeld doet volgen. Diegenen die de middelen voor de asbestsanering kunnen reserveren, ervaren het uiteindelijk als een opluchting als de klus is geklaard. Daarmee overtuigen ze vaak ook andere ondernemers in hun omgeving.'

AgroAsbestveilig stimuleert om gezamenlijk

asbest(daken) te verwijderen en te vervangen door nieuwe daken, al dan niet met zonnepanelen. ZLTO biedt afdelingen ondersteuning bij interessepeiling onder leden, opvragen van verschillende prijsopgaven voor asbestinventarisatie, asbestsanering, nieuwe dakplaten met eventueel zonnepanelen en de selectie van betrouwbare en gecertificeerde partijen.

KRACHTENBUNDELING

Volgens Hoosemans zijn collectieve asbestsaneringstrajecten een duidelijk voorbeeld van een krachtenbundeling die ondernemers concreet voordeel oplevert. 'We raden onze leden dan ook aan voor deze collectieve aanpak contact op te nemen met hun regionale LTO-organisatie of hun afdelingsbestuur. Voor begeleiding van een collectieve aanpak kunnen afdelingen altijd terecht bij hun regionale LTO-organisatie.'